

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, Piața mare nr. 80.
TELEFON Nr. 224.
Scrisori nerancate nu se
primesc.
Manuscripte nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMPLIFICARE:
la Viena la M. Duker Nachf.
Nur. Angenfeld & Co.
Ber. Heinrich Schalak. A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Krzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
lul. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr-ri de Duminică .4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 80, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusele acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 224.

Brașov, Joi 11 (24) Octomvrie

1907.

Regele Carol și chestiunea balcanică.

(Convorbire c'un ziarist german.)

De când cu conferențele de la Viena dintre regele Carol și miniștrii de externe Aehrenthal și Isvolsky, cercurile politice din Europa au fost nerăbdătoare de a afla rezultatul lor. S'au scris prin ziare, ca de obicei, multe mai bine sau mai puțin nimerite, o lumină clară însă, mai ales despre rolul ce l'a avut în consfăturile dela Viena regele Carol, a fost rezervat să-o dea însuși suveranul României, folosindu-se de ocaziunea, ce i-a oferit-o corespondentul balcanic al ziarului german „Hamburger Nachrichten“, odinioară organul lui Bismark, cerând o audiență.

Audiența i s'a acordat și a durat peste o oră. Regele Carol s'a pronunțat față de acest ziarist cu numele C. A. Bratter, care a scris de curând o carte despre chestiunea aromână, arătând ce scop urmărește dimpreună cu guvernul român în politica balcanică. „Bukarester Tageblatt“ de azi publică convorbirea regelui Carol cu ziaristul german, a căreia cuprins în linia nente generale este următorul:

Scopul României, zise regele, este de a conlucra la opera pacificării în peninsula balcanică. S'a convins din convorbirile, ce le-a avut la Viena cu miniștrii de externe, al Austriei și al Rusiei, că politica orientală a României urmărește acelaș scop ca a celor două mari puteri. Regele Carol e de părere că este o necesitate absolută a se susține *status quo* în Balcani; el este în contra planurilor aventuroase ale unor state balcanice. „Am căutat, zice regele, să trag în această direcție și pe principele Bulgariei, care mă vizitează din timp în timp, și el ascultă de sfaturile mele.“ Planurile bulgare, adause regele, numai au nici o trecere în Rusia. Marele duce Vladimir, când cu vizita sa la Sofia, a dat a se cunoaște că Rusia nu țintește la alta decât a asigura liniștea și ordinea în Macedonia. Rusia și Austria vor combate ori ce încercare de a turbura liniștea în peninsula balcanică.

La întrebarea, dacă Rusia nu va nizuși a-și repara prestigiul său, care a suferit așa de mult în Asia, reimprospătând politica ei tradițională, ce o mână spre Constantinopol, regele Carol răspunde, că nu este escșisă această eventualitate, dar va trece mult timp până atunci. Rusia are deocamdată alte griji mai mari, și pentru a ajunge la mare ea n'are lipsă de a cuceri Constantinopolul.

După aceasta regele se întoarce earăși la chestiunea macedoneană, vorbind despre atitudinea Sultanului, despre Aromâni și despre purtarea Turcilor față cu Grecii.

Regele spuse între altele, că corespundează des cu Sultanul, care este bine informat despre aromâni și le este binevoitor. Asemenea sunt bine dispuși față de Români și in-

spectorul general din Macedonia Hilmi-Pașa și marele Vizir.

Ziaristul german afirmând că și aromânii formează bande în Macedonia, regele i-a răspuns, că despre această n'are dovadă oficială până acuma. Odată discutându-se despre intețuinea aromânilor de a forma bande, el, regele, a declarat, că dacă astfel de tendințe nu vor înceta, nu se va mai interesa de aromânii din Macedonia.

Dacă până acuma — zise regele mai departe — Turcia nu și-a dat mare silință de a nimici bandele grecești din Macedonia, cauza este, că autoritățile grecești se tem a lua la refec pe Greci, căci aceștia sunt foarte numeroși în toate orașele mai mari turcești; ei au bani mulți și o puternică influință. Patriarhatul ecumenic îi sprijinește și hrănește necontentit focul în Macedonia. Câtă vreme va dura aceasta stare de lucruri nu poate să fie pacificată Macedonia. Grecia, adause regele, face o rea politică prin care își înstrăinează simpatiile marilor puteri.

Din dieta ungară. După o pauză de trei zile dieta și-a reluat eri, Marți ședințele. Președintele Justh deschizând ședința, comunică moartea baronului Frideric Podmaniczky. Dieta își exprimă la protocol condolențele. Ministrul președinte Wekerle prezintă apoi dietei proiectul de budget pro 1908, pe care îl resumăm la alt loc al foii, premittându-i un expozeu mai lung, în care se ocupă cu situația finanțelor țării. Extinderea recerintelor sociale și culturale, a zis Wekerle, îngreunează în mod însemnat finanțele statului. Urcarea cheltuielilor regulate în suma de 100 milioane ne admoniază, să nu urcăm mai mult cheltuielile. Trebuie să luăm în considerare, că reforma plănuită a dărilor nu se va executa cu scop de a urca venitele statului. În cazul când ar rezulta venite mai mari, plusul va fi folosit pentru urcarea minimului de existență, care se bucură de favorul, de a nu plăti dări. Deși dieta n'a votat împrumutul pentru investițiuni, guvernul nu are intențiunea să apeleze la piața de bani. Progresul natural al venitelor și a banilor din casă fac posibilă acoperirea cheltuielilor curente.

Wekerle a prezentat apoi dietei proiectele privitoare la reforma dării și anume privitoare la revisuirea cadastrului și fixarea dării de pământ. În viitor se vor institui în fiecare comitate comisuni, deasemenea și în centru, a cărui președinte va fi ministrul de finanțe. Aceste comisuni vor stabili dările de pământ.

Proiectul de budget prezentat de Wekerle. În ședința de eri a camerei ungare, ministrul-președinte Wekerle a prezentat proiectul de lege pe anul 1908. El cuprinde cheltueli ordinare: 1238'3; venite ordinare: 1279'6, prin urmare un escedent de 41'3 milioane. Acest escedent însă îl înghite aproape cu totul preliminarul extraordinar pentru investițiuni. Cheltuelile ordinare și extraordinare la oaltă fec 1396'9 față cu venitele ordinare și extraordinare de 1397'01 milioane și să prelminează un escedent de 22065 coroane. Urcarea cheltuelilor ordinare cu 103'5 milioane e cauzată mai cu seamă prin regularea salariilor impiegaților dela drumurile de ter și al altor funcționari de stat. Pe baza venitelor urcate în raport cu acelea ale anului trecut s'au preliminar dările directe cu 5'4, dările de consum cu 20'7, monopolul tutunului cu 6 căile ferate de stat cu 37'3, posta cu 4'33 milioane (mai mult decât în trecut. Preliminarul asupra cheltuelilor comune pe 1908 nu s'a putut

incă stabili, de aceea s'a introdus deocamdată în budget sumele votate pe 1907. Pentru datorile de stat au fost prelimate cu 7 și jum. milioane mai mult, fiindcă s'au calculat dobânzile pe un an întreg al rentei de coroane, ce se va emite eventual în anul 1908.

Agitație creată. O nouă pricină le găsește croaților presa maghiară. Ci că ar agita patriotica populație croată din comitatele învecinate (Muraköz) sub scutul bisericelii care aparține la Zagrab. Conduce deputatul *Perici Magdo*. Propun leacul, să se supună teritoriul unei episcopii maghiare.

Înțelegem: se deșteaptă și acele masse la conștiință națională, iar guvernul are poftă să aplice și aici măsurile încercate.

Compromisul în Austria. Fruntașul ziar *»D. Zeit«*, prevede în articol prim trecerea netulburată prin Reichsrat a proiectelor. Creștinii sociali nu au luat hotărâre, ci au făcut ținuta lor dependentă de ținuta guvernului în cursul dezbaterilor. Cele mai multe partide au făcut asemenea. Socialiștii vor face aspră însă scurtă critică. Spiritul general este favorabil proiectelor.

Crisă în cabinetul austriac. În ședința de alaltăeri a uniunii partidelor cehe din Reichsrat-ul austriac, miniștrii cehi Forscht și Pacak au pus chestia de încredere pe motiv că ministrul-președinte Beck nu e în stare să îplinească postulatele naționale ale Cehilor. Deocamdată, nu s'a luat nici o decizie. Cercurile germane parlamentare condamnă criza provocată de miniștri cehi din motive personale.

Recunoașterea clubului parlamentar al naționalităților.

Sub acest titlu ziarul „Lupta“ comunică următoarele:

»În legătură cu alegerea comisiilor camerei ungare și refuzul deputaților slovaci (?) de a face parte din aceste comisii, (11) din nou s'a adus în discuție și în presa românească atitudinea deputaților naționaliști. Urma-vor hotărârii luate după constituirea biroului primei sesiuni și da-și vor și de data aceasta abdicarea sau vor primi să fie membri ai comisiilor?«

»Am căutat să ne informăm în chestiunea aceasta și putem afirma că hotărârea (1) clubului parlamentar al naționalităților a hotărât (!) ca deputații aparținători ai acestui club — aleși în comisii — să nu-și dea abdicarea fiindcă alegerile s'au făcut deodată cu recunoașterea partidului parlamentar al naționalităților.

»Din prilejul candidărilor, vicepreședintele partidului kossuthist s'a adresat partidului naționalităților comunicându-i hotărârea partidului kossuthist de-a candida oficial și membri ai partidului naționalităților și cerându-i să-și fixeze candidările. Clubul nostru a adresat vicepreședintelui partidului kossuthist întrebarea dacă candidații aceștia vor fi priviți de candidații ai partidului naționalităților și numai după răspunsul afirmativ neîndoelnic al vicepreședintelui partidului kossuthist a hotărât clubul naționalităților să-și fixeze candidații.

Ce-i drept, n'au fost aleși deputați naționaliști în toate comisiile, dar cei aleși sunt toți candidații partidului. Deputații croații, e drept, au abzis din comisii, dar pe un motiv cu totul străin de motivele cari hotărâse atitudinea aceasta a partidului nostru. Deputații croați au abzis fiindcă în una dintre comisii n'a fost ales candidatul propus de ei ci un alt deputat: episcopul Drohobeczky, pe care clubul deputaților croați l'au exclus pentru atitudinea sa incompatibilă cu hotărârile clubului.

Partidul kossuthist și câteva alte partide recunoscuse partidul nostru pe când coaliția era numai în opoziție. Pe vremea ministrului Fejérváry însuși Kossuth a adresat o scrisoare d lui Dr. Teodor Mihali în calitate de președinte al clubului parlamentar al naționalităților, iar după optsprezece luni de domnie au fost nevoiți să recunoască din nou partidul nostru ca partidul naționalităților.

Partidul nostru, firește, a existat și s'a afirmat și fără această recunoaștere și va exista și se va afirma — în interesul binelui obșteșc și a apărării drepturilor poporului românesc — și în ciuda recunoașterii. (11?)

Ziceam că în chestiunea de mai sus se impune o lămurire. De aceea cetind comunicarea din „Lupta“, credeam că va contribui cât de puțin spre lămurire, dar am fost amăgiți în așteptarea noastră, căci impresiunea ce ne-a făcut-o ne-a reamintit numai cuvintele poetului german: „Dunkel ist der Rede Sinn“.

Dacă ne aducem bine aminte, într-una din sesiunile trecute ale dietei fuseseră aleși și câțiva dintre naționaliști în comisii, dar au refuzat de a primi, fiindcă Wekerle, președintele Justh ș. a. au declarat, că nu recunosc un partid naționalist în dietă.

Acum după informațiunea „Luptei“ au fost aleși earăși deputați naționaliști, deși nu în toate comisiunile, dar „alegerile s'au făcut deodată cu recunoașterea partidului naționalist“ și cei aleși sunt toți candidații partidului.

Se spune, că vicepreședintele partidului kossuthist (Thaly?) a comunicat clubului naționalist, că independenții au hotărât de a candida oficial și câțiva naționaliști și au cerut clubului să-și fixeze candidările. Se vede însă, că lucrul nu s'a petrecut tocmai așa, fiindcă se spune în comunicare, că clubul naționalist totuși a stat la îndoială și a întreat: „Dacă candidații lui vor fi priviți ca candidați ai partidului naționalităților?“ La această întrebare să fi primit clubul un „răspuns afirmativ neîndoelnic“, după care a hotărât să-și fixeze candidații.

Confrații noștri nu spun în ce mod s'au înțeles cei din club cu vicepreședintele kossuthist, verbal ori în scris și dacă „recunoașterea“ s'a făcut în scris, și, în mod neîndoelnic, de ce nu se publică corespondența și de ce se reimprospătează lucruri cari s'au petrecut, pe când coaliția era în opoziție și cari n'au nici o însemnătate reală politică.

Caracteristice sunt cuvintele de încheiere din „Lupta“, că partidul naționalist va exista și se va afirma „și în ciuda recunoașterii“. Dacă este așa, atunci ne face impresiunea, că nu prea ne putem lăuda cu răspunsul neîndoelnic al vicepreședintelui partidului kossuthist.

Partidul kossuthist în echilibru. Față de știrile alarmante ce s'au răspândit despre nemulțumirile în provincie, mai cu seamă din orașele Comorn, Zombor și Dárda, alte informații vorbesc de bine. Nagy Emil și Hody Gy. au ținut în cercurile lor adunări, votând încredere și mulțumită guvernului. Cel dintâi este chiar șeful unei fracțiuni, incredințat că în compromis sunt puse temeiuri sigure pen-

In loc de ori-ce anunt deosebit.

THEOCHAR ALEXI

particular,

in ziua de 22 Octomvrie a. c. inainte de amezai, in anul al 64-lea al etății, și după o căsătorie fericită de 38 de ani, ș'a implinit firul vieții dedicate binelui familiei sale.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat vor fi conduse Joi, in 24 Octomvrie n., după amezai la 3 oare din casa rece a bisericeii naționale-grecești, (Târgul cailor) in cimiteriul de acolo, unde se vor așeză spre vecinică odihnă.

Fie-i țărâna ușoară!

Brașov, in 23 Octomvrie 1907.

Jalnica familie.

Avis!

Aduc la cunoștinta On. public că am predat

„Hotelul Central Nr. 1.“

tovarășului meu de până acuma D-lui Iosif Wyhanek. Mulțumind pentru concursul dat, rog ca și succesorul meu să fie sprijinit.

Cu toată stima

SZEGÖ ARPAD,
Str. Fântânei 25.

Referindumă la avisul de sus rog și din partemi sprijinul On. public, asigurând un serviciu solid și prețuri convenabile.

Cu toată stima

IOSIF WYHANEK,
hotelier.

[3047,1-2]

Se caută un tinăr

absolvent al școalei comerciale sup. română; oferte insoțite de certificatul absolvenței și eventuale alte certificate, poza și mențiunea vârstei și chestiunii militare se vor adresa la administrația acestui ziar sub: Tinăr absolvent.

Cei care pe lângă limba lor natală română mai știe și limba germană în scris și mai puțin maghiară sunt preferați.

3042,3-3.

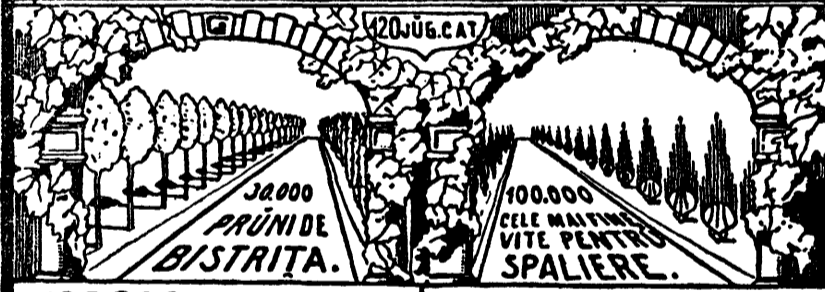
Avis.

Se caută un practicant de farmacie, care a absolvat 6-8 clase gimnasiale. din familie bună, tinăr. Condiții avantajoase. Cunoașterea limbii române se preteinde necondiționat.

A se adresa la D-l Roth Albert farmacist in Gyergyó-Tölgyes.

[3020,4-4.]

FISCHER + COMP. NAGYENYED.
PEPINERIE-DE-POMI-SI-VITE

150.000 POMI RODITORI
1000.000 SUJETE
1000.000 PLANTE PENTRU GARD VIU
ARBORI DE PROMENADA, ARBORI DE ORNAMENT, ROZE, FRUCTE CU BOABA, CONIFERI ETC.

1 MILION ALTOAE DE VITE, VITA DE VIIE EUROPEANASI AMERICANĂ CU SI FĂRĂ RĂDĂCINĂ.

Primul atelier românesc de spălat și călcat în Brașov.

— AVIZ! —

Subscrisa am onoare a aduce la cunoștinta On. public din loc și streinătate, că in atelierul meu de spălat și călcat,

se spală tot felul de haine de vară

pentru Dăme, Bărbați și Copii cât de fine, precum și rufărie, gulere, manjete și altele, asemenea și trusouri pentru mirese cu Prețuri foarte ieftine.

Rog deci pe On. public a mă cerceta cât mai mult, spre a se convinge de acurateță și prețurile reduse, ce le fac.

Cu distinsă stimă

Văduva Maria Cacâz,
Strada Măcelarilor Nr. 3.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat. fluid din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite in toată lumea. pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conșciențios!

Apă minerală și apă vindecătoare

in sticle de 1/4 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băgică.

Apă de masă de rangul întâiu!

Informații se dau cu plăcere din partea Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziásfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁS-FÜRDŐ. — Inter. Telef. 18.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

M. Brăniș